

Голові
разової спеціалізованої вченої
ради Волинського національного
університету імені Лесі Українки,
доктору політичних наук,
професору, професор кафедри
міжнародних комунікацій та
політичного аналізу

Тихомировій Євгенії Борисівні

ВІДГУК

на дисертаційну роботу Лапіна Олега Ігоровича на тему «Брекзит як чинник локальних і глобальних змін у системі безпеки ЄС», що подана на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 29 «Міжнародні відносини» за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Обґрунтування вибору теми дослідження. Наукову роботу присвячено дослідженню Брекзиту як чинника локальних і глобальних змін у системі безпеки Європейського Союзу, що призвело до появи нових викликів і загрози як на внутрішньому, так і зовнішньому рівнях, а також потреби оновлення стратегії співпраці ЄС з іншими країнами і міжнародними організаціями для забезпечення стабільності та безпеки у регіоні та світі. У цьому контексті політико-правовий аналіз Брекзиту має вплив й на реалізацію євроінтеграційних прагнень України. У роботі також акцентується увага на тому, що Брекзит стимулював політичні та економічні зміни у політиці ЄС, призвів до перерозподілу фінансових ресурсів і спровокував дискусії щодо ефективності інтеграційного утворення. При цьому політична угода між Великою Британією та ЄС спричинила неоднозначні політико-економічні оцінки і стала викликом для подальших перемовин щодо майбутнього партнерства. Вказане обумовлює значимість проблематики та вагомість дослідження для сучасної системи міжнародних

відносин. Дисертація є актуальним науковим дослідженням, спрямованим на вивчення міжнародно-безпекового впливу та оборонного потенціалу ЄС після виходу Великої Британії з інтеграційного об'єднання.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Обґрунтованість і достовірність результатів дисертації, її теоретичний і методологічний рівень забезпечуються поєднанням сучасних методів дослідження, ґрунтовним аналізом джерел з проблематики дисертації і широким теоретичним обґрунтуванням особливостей регіональної політики Великої Британії в умовах політико-безпекових змін у Європі, а також вагомністю фактологічної бази наукової праці.

Структура роботи аргументовано викладена згідно поставлених наукових завдань і відповідає обраній темі дослідження. Представлений автором підхід до визначення змісту дослідження є логічним і дає можливість цілісно проаналізувати особливості трансформації зовнішньої та внутрішньої політики Великої Британії після Брекзиту. Загалом матеріал дисертації подано послідовно і відповідно до змісту, що свідчить про глибоке засвоєння теми обраного дослідження. У дисертації сформульовано низку належно обґрунтованих наукових положень, що є внеском здобувача у політичну науку.

Зокрема, можна відзначити узагальнення дисертанта, що зростання ідей євроскептицизму може посилити дезінтеграційні тенденції і призводити до переосмислення подальших інтеграційних процесів у межах ЄС. Автор відзначає, що мотиви, які спонукали Велику Британію до виходу можуть послужити стимулом для інших держав-членів у майбутньому і вплинути на стійкість європейських інтеграційних процесів (с. 26).

Важливим видається дослідження сильних і слабких сторін, а також можливостей і загроз для оцінки потенційних сценаріїв і розробки стратегій щодо зменшення негативного впливу Брекзиту на стабільність і безпеку у Великій Британії та Європі (с. 58-59).

Автором вдало обґрунтовано положення про проблему регіоналізації Великої Британії, коли при малоімовірному розпаді Об'єданого Королівства історично складні відносини між регіонами залишаються актуальними. З огляду на що, автор прогнозує перегляд відносин Великої Британії з регіонами та необхідність досягнення компромісу з урахуванням вразливості Шотландії до наслідків Брекзиту, щоб уникнути активізації

прихильників шотландського націоналізму(підрозділ 2.3).

Заслуговують на увагу висновки дисертанта щодо створення нового політично-безпекового альянсу між Великою Британією, Польщею та Україною як формату трьохсторонньої співпраці для протидії російській загрозі та спільної роботи на користь європейської безпеки (с. 147-156).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що на теоретичному рівні у політологічній науці було цілісно доповнено дослідження, присвячені Брекзиту як чиннику локальних і глобальних змін у системі європейської безпеки та стабільності. До вагомих наукових результатів дисертації можна віднести узагальнення зовнішніх і внутрішніх змін політики Великої Британії на міжнародному і європейському рівні, а також аналіз трансформації оборонно-безпекового потенціалу ЄС.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у можливості їх використання у науковій та прикладній сферах. Теоретичні узагальнення, матеріали та висновки дисертаційної роботи можуть доповнити зміст навчальних курсів, присвячених питанням міжнародних відносин, регіональної політики та діяльності ЄС. Прикладні висновки роботи можуть бути корисним у роботі Міністерства закордонних справ і дипломатичних місій України за кордоном у контексті підвищення ефективності співпраці України, ЄС, Великої Британії та Польщі у питаннях європейської безпеки та стабільності.

Повнота викладення наукових положень, висновків і результатів в опублікованих працях. Основні результати дослідження відображено у чотирьох статтях, опублікованих в українських фахових виданнях, одному підрозділі у закордонній монографії, а також у п'яти збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Наукові узагальнення та висновки дисертації обговорювалися на наукових семінарах, круглих столах і міжкафедральних засіданнях кафедр Волинського національного університету імені Лесі Українки та Гірничо-металургійної академії імені Станіслава Сташиця (Республіка Польща), а також були оприлюднені на семи міжнародних науково-практичних конференціях.

Відповідність дисертації встановленим вимогам. Робота складається із вступу, чотирьох розділів, дванадцяти підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації

становить 196 сторінок, з них 145 сторінок – основного тексту.

Оформлення дисертації відповідає вимогам, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40. Аналіз тексту дисертаційної роботи свідчить про дотримання автором вимог академічної доброчесності. У роботі подано посилання на відповідні джерела при використанні ідей, розробок, тверджень і відомостей, а також надано достовірну інформацію про результати наукової роботи, використані методи дослідження і джерела інформації.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи. Відзначаючи високий рівень теоретичної та прикладної розробки проблематики дослідження, вважаємо за доцільне висловити такі зауваження і побажання:

По-перше, на нашу думку, потребує авторського переосмислення кількість дослідницьких завдань, а також описова частини використаних методів для вивчення проблем дисертаційної роботи.

По-друге, вважаємо доцільним у контексті дослідження додатково надати авторське бачення щодо ризиків впливу на європейську солідарність і безпеку дискусій про можливість подальшого розширення Європейського Союзу на Схід.

По-третє, у роботі спостерігається акцент на дослідженні безпекових чинників, які можуть призвести до послаблення ЄС, проте меншою мірою зосереджена увага на міжнародно-політичному вимірі можливих дезінтеграційних процесів, що потребує ширшої авторської аргументації та окреслення можливих варіантів розвитку подій з огляду на спровоковану нестабільну безпекову ситуацію у Європі.

По-четверте, робота не позбавлена окремих орфографічних і стилістичних помилок та опісок, які не впливають на розуміння та сприйняття матеріалу.

Водночас зазначені зауваження не впливають на високий науковий і прикладний рівень дисертаційної роботи, яка справляє позитивне враження актуальністю дослідження проблеми, логікою викладення матеріалу, сутністю і аргументацію висновків.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Лапіна Олега Ігоровича на тему «Брекзит як чинник локальних і глобальних змін у системі безпеки ЄС», подана на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань

29 «Міжнародні відносини» за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», є завершеним, самостійним і логічно побудованим науковим дослідженням. Отримані результати мають наукову новизну, важливе теоретичне та практичне значення для реалізації європейського напрямку зовнішньополітичної стратегії України і розвитку двосторонніх відносин з Великою Британією.

Дисертаційна робота Лапіна Олега Ігоровича відповідає спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» і вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за відповідною спеціальністю.

Опонент

**доктор політичних наук, професор,
професор кафедри міжнародної інформації
Навчально-наукового інституту
міжнародних відносин
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка**

Наталія ППЧЕНКО

ПІАПКС ЗАСВІАЧУЮ
ВЧЕНИЙ СЕКРЕТАР НАЧ
КАРАУЛЬНА Н.В.
2024Р.

